

●●●●●
**PLATFORM/
 ONDERWORPEN**
 Theater
 Regie: Johan Simons
 en Chokri Ben Chikha
 Met: Steven Van Watermeulen, Sara De Bosschere, Marijke Pinoy, e.a.
 Meer info op ntgent.be

► Steven Van Watermeulen, Zouzou Ben Chikha en Sara De Bosschere in een stuk van tien jaar oud dat actueler dan ooit lijkt.
 © PHILE DEPREEZ

Beangstigend actueel

NTGent en Action Zoo Humain maken urgent Houellebecq-tweeluik

EVELYNE COUSSENS

Het tweeluik *Platform/Onderworpen* is een januskop: de eerste voorstelling kijkt naar het verleden, de tweede naar de toekomst. Na een marathon van vier uur stuurt het zijn publiek de zaal uit, een behoorlijk verontrustend 'nu' in.

Het is een blij weerzien met *Platform*, de voorstelling die Johan Simons in 2005 maakte naar de roman van Michel Houellebecq, met een cast waarvan in deze remake alleen Steven Van Watermeulen overblijft. Nochtans laat de leeftijd zich voelen: de analyse rond de westerse mens die aan zijn individualisme kapot gaat klinkt vandaag vertrouwd maar ook wel wat passé. Desondanks staat Simons' regie als een huis, want al is het verhaal gekend, de manier om het te vertellen blijft bloedmooi.

Het speelvlak, bekleed met foto's van Google Earth, is de geglobaliseerde wereld. Het decor dat al in de eerste seconden uit de lucht dondert, verbeeldt het uiteenspatten van een vakantieparadijs, maar ook het puin van een decadente westerse genotscultuur én het gruis in de beschadigde geest van een naar (zelf)liefde hunkerende Michel – Van Watermeulen schittert

onverminderd als tragische clown.

Platform vat de *condition* samen in rake beelden: Michel die twee vingers onder de bikini van zijn vriendin (Sara De Bosschere) steekt en verbijsterd vaststelt dat onder dat synthetisch materiaal levend vlees trilt. Ondanks de opwindende zakenbubbel van het kapitalisme schrijnt de hongerige zoektocht naar iets echt, iets om te voelen. Bijna waren we vergeten dat *Platform* onder al zijn cynisch gehouellebecq een diepromantisch liefdesverhaal is.

Consumptiemaatschappij

De Nederlandse publicist Anil Ramdas schreef vaak over de manier waarop de westerse beschaving zichzelf vernietigt: zozeer houdt ze vast aan haar kernwaarden dat ze de krachten die die waarden minachten vrij spel geeft. In *Onderworpen* is de Moslimbroederschap in 2022 democratisch verkozen. De nieuwe Franse president Mohammed Ben Abbas wordt geestig getypeerd als een man van het 'radicale compromis', maar wie het 'Stabat Mater' in Arabische versie hoort, weet hoe laat het is.

Het verontrustende aan *Onderworpen* is dat het niet alleen de angsten projecteert rond zo'n scenario, maar ook de verlangens. Soit dat de Sorbonne een islamitische universiteit wordt, écht

bizar is de passiviteit waarop de Franse intelligentsia die omslag onthaalt. Wanneer docent François (opnieuw Van Watermeulen) terugkeert naar zijn universiteit, blijken zijn collega's zich stuk voor stuk te hebben bekeerd, uit opportunisme, een enkeling uit overtuiging.

Minder dan een week voor de Franse presidentsverkiezingen legt *Onderworpen* haarscherp de beweegredenen bloot om af te zien van een samenleving waarin de burgers verantwoordelijkheid dragen voor de democratie. Een aanzienlijk deel verlangt immers alleen naar rust en naar een sluitend verhaal, zoals Marine Le Pen er één op zak heeft, maar evengoed een fictieve figuur als Abbas. *N'importe* de gevolgen: zo moe is de

westerse wereld, zo moegekozen, moegetwijfeld, moegeuekt dat ze snakt naar het veilige platform waarover Michel jaren voordien al sprak. Die landingsplaats is de religie.

Krankzinnig

Dat *Platform* vooral een menselijk verhaal is en slechts in tweede instantie een politieke analyse is het grootste verschil met *Onderworpen* – en het ligt in de aard van coregisseur Chokri Ben Chikha om de volgorde om te keren. En dus wordt François meer het vehikel van een politiek discours dan een mens van vlees en bloed.

De subtiliteit waarmee in *Platform* het existentiële gebrek wordt verknoot met de materiële en politieke 'oplossingen' daarvoor, ontbreekt in *Onderworpen*. Diepgang als mens krijgt François vooral in de echo van zijn voorganger – *Platform* en *Onderworpen* zijn idealiter samen te bekijken.

Het neemt niet weg dat timing en tijdsgeest dit tweeluik een onmiskenbare urgentie verlenen. Zelden was het onderscheid tussen fictie en realiteit zo dunnetjes. Het acute gevoel van dat 'nu', het bijna krankzinnig makende besef van op dit moment te leven in die kloof tussen verleden en toekomst, in dat allesbepalende heden, maakt *Platform/Onderworpen* op zijn minst belangwekkend.

Bijna waren we vergeten dat 'Platform' onder al zijn cynisch gehouellebecq een diepromantisch liefdesverhaal is

